

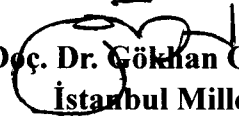

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2052

Aşağıdaki sorularımın *Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar* tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını talep ederim.

Saygılarımla.

Doç. Dr. Gökhan GUNAYDIN
İstanbul Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Türkiye'nin doğal ve toplumsal yaşamı, ormanları, tarım alanları, meraları, kültürel zenginlikleri özellikle 2014 yılından bu yana maden ruhsatlarının tehdidi altındadır. Halihazırda yürürlükte olan 3213 sayılı Maden Kanunu 1985 yılından bu yana 21 kez değişmiş, her değişiklikte daha fazla alan maden ruhsatlarına ve bunlarla ilişkili madencilik faaliyetlerine olanaklı hale getirilmiştir. Bu değişikliklerin en kapsamlısı 2014 yılında yapılmıştır. Böylelikle "ormanlar, muhafaza ormanı, ağaçlandırma alanları, özel koruma bölgeleri, milli parklar, tabiat parkları, sit alanları, tarım alanları, su havzaları ve benzeri doğal ve kültürel zenginlikleri olan ve sebeple koruma altına alınmış alanlar" madencilik faaliyetlerine açılmıştır.

Kaz Dağları'nda, Artvin'de, Erzincan ve Tunceli'de, Niğde'de, Uşak'ta, Afyon'da, Bursa'da, Tokat'ta, Ordu'da, Muğla'da ve daha bir çok yerde madencilik faaliyetleri, doğal ve toplumsal yaşam üzerinde yıkıcı etkilerini genişleterek devam etmektedir. Ülke genelinde kömür, altın, bakır gibi endüstriyel madenleri ve bu bağlamda 15 kenti odağına alan TEMA Vakfı'nın 2021 tarihli araştırmasına göre, bu kentlerin %62'si maden ocağı için ruhsatlandırılmıştır. Ruhsatların en yoğun olduğu bölgelerin başında %79 ile Kaz Dağları gelmektedir. Çanakkale ve Balıkesir'in sınırları içinde yer alan bölgede toplam 1634 maden ruhsatı düzenlenmiştir. Artvin, Eskişehir, Zonguldak-Bartın, Ordu ruhsatlılık oranının %70'in üzerinde olduğu kentler olarak dikkati çekmektedir. Ruhsat türlerinden işletme ve arama safhasındaki ruhsatların en yoğun olduğu kentler ise Zonguldak-Bartın, Çanakkale ve Balıkesir'dir. Yine Vakfın 2022 tarihli araştırmasına göre, doğal varlıklar bakımından zengin bir ekosisteme sahip 24 ilin ortalama %63'ü maden şirketlerine ruhsatlandırılmıştır. 24 ilde ormanlar, korunan alanlar, tarım alanları ve kültür varlıkları üzerinde 20 bine yakın maden ruhsatı verilmiştir.

Son olarak geçtiğimiz hafta Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, 75'i deprem bölgesinde olmak üzere 478 maden sahasını ihaleye açtı. UNESCO Dünya Mirası Listesi'ndeki bir alan da ihale listesinde yer aldı. Maden ve Petrol Genel Müdürlüğü (MAPEG) resmi internet sayfasında yayımlanan ihale listesine göre deprem bölgeleri de ihale listesinde yer almaktadır. Verilen bilgiye göre hayatın normale dönmediği, Maraş'ta 29, Malatya'da 26, Adıyaman'da 24 adet olmak üzere deprem bölgesinde toplam 75 adet alan ihaleye çıkarılmıştır.

Doğayı, tarım alanlarını ve kültürel varlıkları madencilik faaliyetlerine karşı kanun seviyesinde koruyan tek bir koruma statüsü bulunmuyor. Üstelik ülke genelinde madencilik faaliyetleri yaygınlaşırken, maden ruhsatlarının sayısı, dağılışı, yoğunluğu, ruhsat alanlarının tehdidi altında kalan doğal ve kültürel varlıklar ve yerleşim yerleri hakkında bilgiye ulaşmak neredeyse imkansızdır. Maden ruhsatlarına ilişkin bilginin şeffaf bir biçimde kamuya açık

olmaması doğal varlıkların, tarımsal üretimin, su havzalarının ve kültürel zenginliklerin korunması için gerekli tartışma zemininin önünü kapatmakta, sivil toplum kuruluşlarından üniversitelere toplumsal kesimlerin ilgili politikalara müdahil olma, politika geliştirme ve çözümler önerme olanağını zayıflatmaktadır.

Bu bağlamda;

1. 2014-2023 yılları arasında kaç madene işletme ruhsatı verilmiştir ve cevher türü nedir? Bu dönemde iptal edilen işletme ruhsat sayısı kaçtır ve cevher türü nedir?
2. Türkiye genelinde halihazırda maden ruhsatlarının sayısı kaçtır? Bunların kaçını ihale edilmiş, kaçını beklemededir? İhale ruhsatları içinde işletme ruhsatları ve arama safhasındaki ruhsatların dağılımı nedir?
3. Ülkemizde halihazırda ruhsatlandırılan maden ocaklarının iller bazında dağılımı ve yoğunlaşma alanları nerelerdir?
4. Ruhsat alanlarının tehdi altında kalan doğal ve kültürel varlıklar ve yerleşim yerleri nerelerdir?
5. Ülke genelinde maden şirketlerine ruhsatlandırılmış arazilerin işlevleri bakımından; ormanların, tarım alanlarının, meraların, koruma alanlarının, milli parkların, yaban hayatı koruma alanlarının yüzdeleri dağılımı nedir?
6. İller bazında madenler için ruhsatlandırılan ormanların, tarım alanlarının, meraların, koruma alanlarının, milli parkların, yaban hayatı koruma alanlarının yüzdeleri dağılımı nedir?
7. Söz konusu ruhsatlandırmalar yapılırken ekolojik denge ve kamu yararı gözetilmiş midir?